

Pasākumi izstādē “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde”

2017. gadā Latvijas Nacionālais vēstures muzejs ir izveidojis izglītojošu programmu piedāvājumu dažādām mērķauditorijām izstādē “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde.”

- Pasākumu cikls pieaugušajiem interesentiem “Vēlās otrdienas. Saruna ar pētnieku” mēneša pēdējā otrdienā plkst. 18.00.
- Reizi mēnesī, sestdienā, ekskursija izstādē gida vadībā.
- Pasākumu cikls ģimenēm ar bērniem izstādē katra mēneša pēdējā svētdienā plkst. 12.00.
- Skolēnu auditorijai interaktīvas ekskursijas un nodarbības dažādām klašu grupām.
- Katru pirmdien muzeja mājaslapā un sociālajos tīklos raksti par izstādes sagatavošanas procesu, pasākumiem un interesantākajiem priekšmetiem izstādē.

LNVM pamatekspozīcija un izstāžu zāles
Brīvības bulvāris 32, Rīga LV-1050
tālrunis: 67221357, e-pasts: info@lnvm.lv

LNVM nodaļa
TAUTAS FRONTES MUZEJS
Vecpilsētas iela 13/15, Rīga LV-1050
tālrunis: 67224502, e-pasts: tfm@lnvm.lv

LNVM nodaļa “DAUDERI”
Zāģeru iela 7, Rīga LV-1005
tālrunis: 67391780
e-pasts: dauderi@lnvm.lv

Izstādes

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS
pamatekspozīcija un izstāžu zāles Brīvības bulvārī 32, Rīgā

laiks: līdz 2017. gada 17. septembrim

izstāde “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde”

4. februārī plkst. 12.00 ekskursija izstādē gida vadībā

18. februārī plkst. 12.00 tikšanās ar profesoru Valdi Muktupāvelu

25. februārī plkst. 12.00 nodarbība bērniem “No lina līdz kreklam”

28. februārī plkst. 18.00 tikšanās ar Dr.hist. Kasparu Kļaviņu. Tēma “700 verdzības gadu mīts”

laiks: līdz 2017. gada 5. martam

izstāde “Kūlainis, pērstainis, delnainis...”

pastāvīgā ekspozīcija

“Latvijas senvēsture”, “Livonija”, “Latvijas teritorija un iedzīvotāji 16.–18. gs.”,

“Kurzemes un Zemgales hercogiste 16.–18. gs.”,

“Muiža un muižniecība 17.–19. gs.”, “Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gs.”,

“Dzīvesvide un ikdiena 19. gs. un 20. gs. sākumā: bīdermeiera un jūgendstila interjeri”,

“Tehniskā modernizācija 19. gs. un 20. gs. sākumā”,

“Latvieši 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā: nacionālā pašapziņa, kultūra un sabiedriskā dzīve”,

“Latvijas Republika. 1918.–1940.”,

“Art Deco interjers Latvijā 20. gs. 30. gados”,

“Latvijas Republikas okupācija un pievienošana PSRS. 1940.–1941.”,

“Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem. 1940.–1953.”,

“Padomju vara Latvijā: ideoloģija, pārvalde un saimniecība. 1944.–1985.”,

“Ikdienas dzīve Padomju Latvijā. 20. gs. 60. gadu dzīvokļa interjers”,

“Latvieši svešumā. 1944.–1990.”,

“Latvijas Republikas valstiskās neatkarības atjaunošana”.

pastāvīgās izstādes

“Senā skola”, “Nauda Latvijā”, “17.–19. gs. portreti no LNVM krājuma”, “Sakrālā māksla”

vieta: LNVM nodaļa “DAUDERI”, Zāģeru ielā 7, Rīgā

pastāvīgās izstādes

“Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē”, “Gaida Graudiņa kolekcija”, “Dauderu vēsture”

No 3. februāra izstāde “Kino afišas un pilsētnieku izklaide Latvijā 20. gs. sākumā”

vieta: LNVM nodaļa TAUTAS FRONTES MUZEJS, Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā

pastāvīgā ekspozīcija

“Atmoda – LTF – neatkarība”, paplašināta ar sadaļu “Parlamentārā revolūcija”

23. februārī plkst. 16.00 sarīkojums “Pēdējā vīriešu diena un pēdējais padomju armijas monstros”

Bezmaksas apmeklējums

25. februārī no plkst. 10.00 līdz plkst. 17.00 bez maksas apmeklējamas LNVM pamatekspozīcijas un izstāžu zāles Brīvības bulvārī 32, Rīgā.

LNVM nodaļas Tautas frontes muzejs apmeklējums Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā, ir bez maksas.

LNVM izstādes ārpus muzeja

izstāde par Brīvības pieminekļa tapšanu “Mirdzi kā zvaigzne”

vieta: Latvijas Republikas Saeimas bibliotēka | laiks: līdz 28. aprīlim

izstāde “Latvija: Tauta. Zeme. Valsts.”

vieta: Skrīveru vidusskola. | laiks: 13. līdz 17. februāris

LNVM virtuālās izstādes

YouTube kanālā *LatvijasNacionālais_vēstures_muzejs LNVM* apskatāmas virtuālās izstādes, kurās ietverti muzeja kolekciju izcilākie priekšmeti un dokumenti.

Pasākums

Nodarbība bērniem “Kā dzīvoja senie ļaudis”

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32, Rīgā,

datums un laiks: 11. februāris, plkst. 12.00

11. februārī plkst. 12.00 Latvijas Nacionālais vēstures muzejs aicina mazus un lielus vēstures interesentus uz pasākuma cikla “Muzejs ģimenei” nodarbību “Kā dzīvoja senie ļaudis?”.

Šajā nodarbībā apmeklētāji klausīsies, pētīs pavisam senu vēstures posmu – senvēsturi, uzzinās par laiku, kad pirms vairākiem tūkstošiem gadu, sekojot ziemeļbriežu bariem, Latvijas teritorijā ienāca pirmie cilvēki. Gan no nodarbības vadītājas stāstījuma, gan apskatot muzeja krājuma priekšmetus varēs saprast, kā ritēja cilvēku ikdienas dzīve akmens laikmetā. Ceļojums senatnē turpināsies bronzas laikmetā, kad mūsu priekšteči

iepazīna dzeltenīgo metālu – bronzu un no medniekiem un dabas velšu vācējiem pamazām kļuva par zemkopjiem un lopkopjiem. Nodarbības dalībnieki uzzinās, kā dzelzs laikmetā dzīvoja senie kurši, zemgaļi, sēļi, latgaļi un lībieši – mazās tautas, no kurām vēlākos gadsimtos izveidojās latviešu tauta. Liekot lietā svaigi iegūtās zināšanas, jaunajiem vēstures interesentiem būs iespēja veidot laika līniju no muzeja krājuma priekšmetu kopijām. Bērni varēs iejusties arheologu lomā, no fragmentiem liekot kopā akmens laikmeta trauku gabaliņus. Kā vienmēr, būs šim tematam atbilstošas uzdevumu lapas, kuras mazie muzeja apmeklētāji piemiņai par šo nodarbību varēs ņemt līdzi. Iepriekš pieteikties uz nodarbību nav nepieciešams. Par ģimeni šo nodarbību kontekstā muzejs uzskata pirmsskolas un jaunāko klašu bērnus, kurus pavada pieaugušie (vecāki, radnieki, draugi).

Maksa par līdzdalību cikla “Muzejs ģimenei” pasākumā 4 – EUR neatkarīgi no ģimenes locekļu skaita.

Attēlā: Ekspozīcijas zāle “Latvijas senvēsture.” Foto: Roberts Kaniņš.

Pasākums

Tikšanās ar etnomuzikologu Valdi Muktupāvelu

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32, Rīgā,

datums un laiks: 18. februāris, plkst. 12.00

Muzikāla lekcija “Dažas mīklas un noslēpumi latviešu mūzikas instrumentu pasaulē.”

1896. gada Latviešu etnogrāfiskajā izstādē vienas no spilgtākajām bija latviešu folklorai, mūzikai un dziedāšanai veltītās nodaļas. Šo tēmu ilustrēšanai iestudēja teatralizētus latviešu tradīciju uzvedumus, eksponēja tautasdziesmu, pasaku, mīklu un teiku izdevumus, ievērojamāko folkloras krājēju ģimenes, kā arī ekspedīcijās dažādos Latvijas novados iegūtos tautas mūzikas instrumentus. LU profesors Valdis Muktupāvels piedāvā ar svaigu skatu palūkoties uz lietām, par kurām šķiet, ka visu sen jau zinām. Ņemot par pamatu mūzikas instrumentu sarakstu, kas publicēts

1896. gada Latviešu etnogrāfiskās izstādes katalogā, uzmanība tiks pievērsta atsevišķiem katalogā minētiem instrumentiem – sietiņam, kāta grabekļiem, spēlei, koklēm, somas stabulēm, vargām. Kuri ir visraksturīgākie latviešu tautas mūzikas instrumenti? Kādu informāciju par instrumentiem glabā folkloras teksti un cik lielā mērā var atklāt šo tekstu nozīmi? Un, protams, ieskanēsies arī paši instrumenti – vargas, somas stabules, kokles un citi, dodot to dzirdes pieredzi, bez kuras runāšana par instrumentiem draud kļūt par tukšu tērgāšanu.

Attēlā: Valdis Muktupāvels. Foto: Publicitātes foto.

Pasākums

Pasākums pieaugušajiem “700 gadu verdzības mīts”

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32, Rīgā,

datums un laiks: 28. februāris, plkst. 18.00

Pasākumu cikla “Vēlās otrdienas. Saruna ar pētnieku” otrajā tikšanās reizē gaidāma saruna ar tikšanās ar Dr. hist. Kasparu Kļaviņu izstādē “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde”. Tēma šoreiz intrigējoša – par 1896. gada izstādes Vēstures, tiesību un tiesāšanas nodaļu un 700 gadus ilgās verdzības mītu. Ieeja – bez maksas!

Attēlā: Ieskats izstādē “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde”. Foto: Līga Palma

Pasākums

Nodarbība bērniem “No lina līdz kreklam”

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32, Rīgā,

datums un laiks: 26. februāris, plkst. 12.00

Janvāra beigās muzejs uzsāka jaunu nodarbību ciklu ģimenēm ar jaunākā skolas vecuma bērniem izstādē “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde”. 26. februāra nodarbībā paredzēta neliela ekskursija iepriekšminētajā izstādē gides Ilzes Miķelsones vadībā, mazo apmeklētāju uzmanību vēršot uz lina apģērbu. Lai veidotu un papildinātu bērnu priekšstatus un zināšanas, muzeja pamatekspozīcijas daļā “Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gadsimtā” nodarbības dalībnieki aplūkos lina apstrādes rīkus un tradicionālos tērpus. Interesenti varēs apgūt izšūšanas prasmes – skatīties izšūšanas

paraugdemonstrējumu un pamēģināt izšūt krustdūrienā. Izšūšanas apguves interesenti aicināti ņemt līdzi savu audumu izšūšanai, adatu un diegu, lai muzejā iesākto darbiņu varētu turpināt arī mājās. Mazākie pasākuma dalībnieki varēs tīt kamolu vai izmēģināt vērējamo ratiņu. Ieejas maksa – muzeja biļete vai muzeja ģimenes biļete. Nākamie cikla pasākumi: 26. martā – “Tradicionālie mūzikas instrumenti”, 30. aprīlī – “No grauda līdz maizei.”

Attēlā: Ieskats izstādē “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde”. Foto: LNVM.

Pasākums

Ekskursija izstādē

vieta: LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32, Rīgā

datums un laiks: 4. februāris, plkst. 12.00

Viens no šī gada jaunumiem, kas turpināsies līdz izstādes “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde” noslēgumam (septembrī), ir ekskursijas izstādē gida vadībā. Ekskursijas notiek reizi mēnesī, par tām nav atsevišķi jāmaksā – ieejas maksa pasākumā ir muzeja ieejas biļete. Turpmākās ekskursijas izstādē: 4. martā un 1. aprīlī.

Pasākums

Izstāde “Kino afišas un pilsētnieku izklaide Latvijā 20. gs. sākumā”

vieta: LNVM nodaļa “Dauderi” Zāģeru ielā 7, Rīgā

datums un laiks: 3. februāris, plkst. 16.00

LNVM Dauderu nodaļā būs apskatāma vēsturisko afišu izstāde “Kino afišas un pilsētnieku izklaide Latvijā 20. gs. sākumā.”

2017. gada 3. februārī plkst. 16.00 ikviens interesents aicināts uz izstādes “Kino afišas un pilsētnieku izklaide Latvijā 20. gs. sākumā” atklāšanu LNVM nodaļā “Dauderi” (Zāģeru iela 7, Rīgā). Izstāde būs apskatāma līdz š. g. 26. martam.

Vēsturisko afišu no dažādām Latvijas pilsētām izstāde ilustrē 20. gs. pirmās puses Latvijas pilsētnieku dzīvi un izklaidi. Bieži vien šīs afišas ir kā kadri no mēmā kino. Izstādē parādīta pilsētas afišu vizuālā stilistika, papildus tam tās rāda, ka ne tikai kinematogrāfija bija galvenā izklaide Latvijas pilsētās. Šie darbi atspoguļo to, kā ar vienkāršas divkrāsu tipogrāfijas druku Latvijas pilsētās tika reklamēti dažādi kultūras un izklaides pasākumi.

Izstādes mērķis ir radīt interesi par pilsētvides vēsturi un ar seno afišu piemēru parādīt, ka visdažādākie koncerti, uzvedumi – ne tikai teātros, bet arī klubos un kultūras namos, sporta sacensības ar vēlāk sekojošām ballēm un dejām 20. gs. pirmajā pusē bija pilsētnieku atpūtas neatņemama sastāvdaļa. Izstādē izmantoti oriģināli materiāli no privātkolekcijām. Izstādi piedāvā “DOM INTERIOR STUDIO”. Izstādi atbalsta Latvijas Republikas Kultūras ministrija un I. Kozakēvičas Latvijas Nacionālo kultūras biedrību asociācija (LNKBA).

Attēlā: Afiša. Izrāde brīvā dabā “Seši mazi bundzenieki”. Privātkolekcija.

Pasākums

Sarīkojums “Pēdējā vīriešu diena un pēdējais padomju armijas monstros”

vieta: LNVM nodaļa Tautas frontes muzejs, Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā

datums un laiks: 23. februāris, plkst. 16.00

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļa Tautas frontes muzejs (Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā), turpinot aizsākto sarunu ciklu “Trešā atmoda. 1987. gads. Kā Tas sākās?”, 2017. gada 23. februārī plkst. 16.00 rīko sarīkojumu “Pēdējā vīriešu diena un pēdējais padomju armijas monstros”.

1987. gada 23. februārī Latvijas PSR oficiāli atzīmēja tās vēsturē pēdējo Padomju Armijas un Jūras Kara flotes jeb tā saucamo “vīriešu dienu”. Nevieni vēl nevarēja zināt, ka gada laikā sācies pirmie vērienīgie protesti pret Latvijas puīšu

iesaukšanu okupācijas karaspēkā. Dibinājās Latvijas Sieviešu līga, kas pieprasīja pārtraukt savu dēlu sūtīšanu Padomju Savienības karos. Būtībā tas bija sākums garam un saspringtam Trešās atmodas procesam, kas noveda pie nelūgtā karaspēka galīgas izraidīšanas no Latvijas un simboliskas Skrundas lokatora uzspīdzināšanas.

Sarīkojumā notiks dokumentālās filmas “Folkmaņa faktors” pirmizrāde un tikšanās ar tās varoņiem. Režisore Indra Vaļeniece, operators Haralds Vecvagars, montāžas režisore Madara Didrihsone.

Sarīkojumā lūgti runāt Valdis Birkavs, Tālavs Jundzis un Latvijas Republikas Augstākās Padomes deputāts, Latvijas Tautas frontes frakcijas vadītājs, kā arī Krievijas armijas izvešanas sarunu grupas vadītājs Jānis Dinevičs.

Attēlā: Skrundas lokatora sabiedriskais novērotājs Ints Folkmanis Skrundas lokatora pilsētiņā. 2016. gada pavasarī. Foto: Indra Vaļeniece.

Akmens laikmeta koka elka tēls atgriežas ekspozīcijā

Aizvadītās vasaras sākumā sadarbībā ar Rīgas Tehniskās universitātes “Dizaina fabriku” tika veikta unikālā Latvijas Nacionālā vēstures muzeja eksponāta – akmens laikmeta koka elka tēla 3D skenēšana precīzu datu iegūšanai un tā kopijas izgatavošanai.

Priekšmetu jau bija skāris alauna izraisīts sabrukšanas process, bija skaidrs, ka tam nepieciešama atkārtota restaurācija un īpaši glabāšanas apstākļi. Izgatavot elka kopiju uzņēmās SIA “Cits Koks” kokapstrādes meistars Jānis Leja.

Pēc ilgāka piemērota izejmateriāla meklēšanas posma, kā arī datu apstrādes un priekšmeta izpētes, darba process 2016. gada nogalē veiksmīgi noslēdzās. No oša koka izgatavoto elka kopiju 2017. gada 9. janvārī novietoja muzeja ekspozīcijā, tādējādi aizstājot bojāto oriģinālo skulptūru.

Attēlā: Kokapstrādes meistars Jānis Leja. Foto: LNVM

Konkurss studentiem un jauniešiem pētniekiem

Atgādinām, ka sakarā ar Dauderu nama 120. jubileju, kas tiks atzīmēta 2017. gadā, LNVM Dauderu nodaļa izsludina studentu un jauno pētnieku zinātnisko darbu konkursu “Dauderu namam – 120”. Darbus konkursam var iesniegt līdz 2017. gada 31. martam. Trīs labāko konkursa darbu autori saņems autoratlīdzības (balvu fonds - 2000 EUR). Konkursa nolikums un pieteikums: <http://lnvm.lv/?p=8773>.

Attēlā: LNVM Dauderu nodaļa ziemā. 2017. gada janvārī. Foto: Olga Miheloviča.

Izstādē “Kūlainis, pērstainis, delnainis...” jauni cimdi

Izstāde “Kūlainis, pērstainis, delnainis...” no 24. janvāra ir papildināta ar jauniem cimdiem no muzeja krājuma. Šoreiz izstādes vitrīnās aplūkojami 15 kolekcijas senākie cimdi – 18. gadsimta, 19. gadsimta pirmās puses un 19. gadsimta vidus pirkstaini un dūraiņi no Madonas apriņķa, Rīgas apriņķa, Cēsu apvidus, Jēkabpils apriņķa un Daugavpils apriņķa. Pēc 5. marta izstādes mobilā daļa (konstrukcija ar izdrukām) būs pieejama skolām, bibliotēkām, kultūras namiem visā Latvijā.

Attēlā: Dūraiņi no Cēsu un Madonas apriņķiem. LNVM krājums. Foto: LNVM.

Jaunieguvumi Tautas frontes muzejā

Tautas frontes muzeja ekspozīcija janvārī tika papildināta ar interesantu jaunieguvumu. Muzejs dāvinājumā saņēma neregulāras formas granīta šķembu no Ļeņina pieminekļa postamenta Rīgā. Piemineklis atradās Brīvības un Elizabetes ielu (toreiz – Ļeņina un Kirova ielas) krustojumā, celts 1950. gadā, demontēts 1991. gadā, naktī no 24. uz 25. augustu. Šķembu muzejam dāvināja Mārtiņš Cīrulis, Andreja Cīruļa, laikraksta “Padomju Jaunatne” (vēlāk – “Latvijas Jaunatne”) galvenā redaktora un Trešās atmodas dalībnieka, dēls. A. Cīrulis pieminekļa demontāžas laikā atradās Maskavā, Padomju Sociālistisko Republiku Savienības Tautas deputātu 5. kongresā, kura laikā izveidotā PSRS Valsts padome pieņēma lēmumu par Latvijas Republikas neatkarības atzīšanu.

Attēlā: Jaunieguvums muzeja ekspozīcijā. Foto: LNVM

Muzejnieku jaunā paaudze muzejā

Pagājušā gada izskaņā uz muzeja 2015. gadā izdotās grāmatiņas “Iepazīsties ar Latvijas Nacionālo vēstures muzeju. Ceļvedis Latvijas vēsturē no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām” tēlu – suņu Čipa un Capa 1 gada jubileju pulcējās Latvijas Nacionālā vēstures muzeja darbinieku bērni un mazbērni vecumā no pusgada līdz 12 gadiem, kopskaitā 29. Pirmsskolas un skolas vecuma bērni muzejpedagogu Ilzes

Miķelsones un Ievas Ozolas vadībā piedalījās izglītojošā nodarbībā “Ceļojums laikā ar Čipu un Capu”, izzinot un iepazīstot Latvijas vēsturi muzeja ekspozīcijā. Paši jaunākie kopā ar vecākiem darbojās izstādes “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde” bērnu zonā, izmēģinot

19. gs. beigu – 20. gs. sākuma bērnu staiguļa, ratu, dažādu darba rīku kopijas, spēlējoties un zīmējot. Noslēgumā – nelieli priekšnesumi un dāvanas bērniem.

Attēlos: Ieskats pasākumā. Foto: Kārlis Kalseris

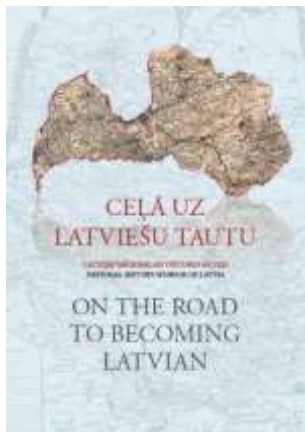
Grāmatas “Ceļā uz latviešu tautu” atvēršana

11. janvārī notika grāmatas “Ceļā uz latviešu tautu” atvēršana.

Grāmatā “Ceļā uz latviešu tautu” akcentēti un plašāk aplūkoti latviešu etnisko identitāti raksturojoši aspekti, kas skar teritoriju, dzīvesveidu, materiālo kultūru, tradīcijas un valodu. Problēmas raksturošanai izmantota daudzveidīga avotu bāze – rakstītie avoti, valodniecības dati, kartogrāfiskais materiāls u.c. Galvenais akcents likts uz arheoloģiskajām liecībām, kas lielā mērā atspoguļo apskatāmā perioda iedzīvotāju materiālo un garīgo kultūru

un ļauj izsekot pārmaiņām, kas skāra vairākas dzīves jomas.

Publikācija izdota muzeja populārzinātnisko darbu sērijā, kurā jau iepriekš izdotas grāmatas par kuršiem, zemgaļiem, sēļiem un citām sentautām. Grāmata “Ceļā uz latviešu tautu” ir LNVM Arheoloģijas departamenta speciālistu Jāņa Cigļa, Baibas Dumpes, Ilzes Mālkalnietes, Baibas Vaskas, Iritas Žeieres un Vitolda Muižnieka (arī grāmatas sastādītājs un izstādes kurators) kopīgs darbs, kurā izklāstīta latviešu tautas veidošanās vēsturei veltītās izstādes “Ceļā uz latviešu tautu” (eksponēta 2015. un 2016. gadā LNVM) koncepcija, raksturojot latviešu etniskās vēstures problemātiku. Grāmata “Ceļā uz latviešu tautu” ir nopērkama muzeja veikalā, Brīvības bulvārī 32. Tās cena – 10 EUR.

Attēlā pa kreisi – grāmatas “Ceļā uz latviešu tautu” vāks, attēlā pa labi – grāmatas autoru kolektīvs atvēršanas pasākumā.

Nodarbības izstādē “Kūlainis, pērstainis, delnainis...” interesentu apmeklētas

21. janvārī izstādē “Kūlainis, pērstainis, delnainis...” notika jau otrā tikšanās ar izstādes autori, LNVM Etnogrāfijas nodaļas galveno krājuma glabātāju Initu Heinolu. Pasākumu apmeklēja 20 interesenti, kas klausījās stāstījumā, kā arī dalījās savā pieredzē un zināšanās. Pēc stāstījuma tika demonstrēti cimdi no muzeja krājuma un notika adīšanas paraugdemonstrējumi.

Arī iepriekšējā cikla “Sestdienas tikšanās muzejā” nodarbība kopā ar Initu Heinolu bija plaši apmeklēta, turklāt vairāki dalībnieki bija uz abām tikšanās reizēm, kas liecina par tradicionālo prasmju popularitāti.

Attēlā: Ieskats 21. janvāra pasākumā. Foto: LNVM

Izstāde un katalogs nominēti “Kilograms kultūras 2016” balvai

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja izstāde “Versija - latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde” un izstādes katalogs “1896. Latviešu Etnogrāfiskā izstāde”, kas tapis sadarbībā ar izdevniecību “Neputns” (sast. Sanita Stinkule), ir gada balvas “Kilograms kultūras 2016” pretendents kategorijā “Kultūras mantojums”. Gada balva “Kilograms kultūras” izceļ Latvijas kultūras jomas spēcīgākos notikumus gada griezumā un popularizē izcilāko Latvijas kultūras profesionāļu sasniegumus. Šo apbalvojumu 2011. gadā izveidoja LTV1 raidījuma “100g kultūras” veidotāji. 2014. gadā muzeja izstāde “Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens” bija izvirzīta gada balvai “Kilograms kultūras 2014” kategorijā “Pārsteigums”.

Attēlā: Ekrānšāviņš no www.lsm.lv

Janvāra pasākumi izstādē “Versija – latvieši: 1896. gada Latviešu etnogrāfiskā izstāde”

Pirmais pasākums ģimenēm ar bērniem izstādē norisinājās 29. janvārī. Nodarbības tēma bija “No aitas līdz zeķei”. 29 nodarbības dalībnieki apskatīja izstādi, kā arī zeķes un citus izstrādājumus no vilnas, kas redzami muzeja pamatekspozīcija daļā “Zemnieku tradicionālais dzīvesveids”. Nodarbības otrajā daļā bērni lika tautasdziesmu rindas pareizā secībā, minēja mīklas, ilustrēja latviešu tautas pasakas par aitām, avju ganiem un adīšanu, citi mācījās adīt, citi – tina kamolu vai pildīja darba lapas. Nodarbības noslēgumā bērni kopā ar vecākiem gāja rotaļās.

Pasākuma pieaugušajiem interesentiem “Vēlās otrdienas. Saruna ar pētnieku” pirmā tikšanās norisinājās 31. janvārī ar Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja speciālisti, antropoļģi Dr. hist. Ritu Grāveri. Tās tēma bija: “Latvietis pirms 120 gadiem un šodien: antropologa skatījums”. Sarunā ar antropoļģi un izstādes autori Sanitu Stinkuli piedalījās 70 dalībnieki. Sanita Stinkule pasākuma dalībniekus iepazīstināja ar 1896. gada izstādes koncepciju un Antropoļģijas nodaļu tajā, savukārt Rita Grāvere sniedza ieskatu antropoļģijas attīstībā Latvijā un latviešu antropoļģiskajos tipos.

Attēlos: Ieskats pasākumos. Foto: LNVM

Sarīkojums „Ceļā uz vārda brīvību: laikraksta “Padomju Jaunatne” pārtapšana”

26. janvārī LNVM nodaļā “Tautas frontes muzejs” notika sarunu cikla „Trešā atmoda. 1987. gads. Kā tas sākās?” sarīkojums un tikšanās ar avīzes “Padomju Jaunatne” (vēlāk – “Latvijas Jaunatne”) galveno redaktoru Andreju Cīruli.

Andrejs Cīrulis par „Padomju Jaunatnes” galveno redaktoru kļuva 1987. gada februārī. Tā paša gada vasarā – trīs dienas pirms grupas “Helsinki-86” ziedu nolikšanas pie Brīvības pieminekļa, un Valsts Drošības komitejas īstenotās vardarbīgās sanākušo izdzenāšanas – klajā nāca Andreja Cīruļa iniciētā un organizētā pati pirmā Trešās atmodas grāmata „Jūrmalas dialogi”. Tajā tika ievietoti materiāli no 1986. gada 15.–20. septembrī Jūrmalā notikušās PSRS un ASV sabiedrības pārstāvju kopīgās tikšanās, kas ieguva nosaukumu “Čatokvas konference”. Tās laikā Amerikas Savienoto Valstu vēstnieks Džeks Metloks Rīgā atklāti paziņoja, ka ASV joprojām uztur spēkā Latvijas okupācijas neatzīšanas politiku.

Andrejs Cīrulis jauneklīgo laikrakstu “Padomju Jaunatni” pārvērtā par visā tautā cienītu un iemīļotu laikrakstu, kas īstenoja virkni pārdrošu ideju un tādējādi sekmēja Trešo Atmodu un Latvijas Tautas frontes izveidi.

Laikraksts “Padomju Jaunatne” panāca Latvijas PSR Ministru Padomes lēmumu par Gaismas pils būvniecību, pats redaktors propagandēja un vadīja pirmos divus neatkarības mītiņus 1988. gada 25. martā Brāļu kapos un 14. jūnija mītiņu pie toreizējā LKP CK Politiskās izglītības nama un pirmo gājienu ziedu nolikšanai pie Brīvības pieminekļa.

Laikraksts izvērsa diskusijas par metro, migrāciju un citiem visai tautai būtiskiem jautājumiem. Avīzes slejās notikušās diskusijas par nacionālo simbolisku un valodu panāca, ka Latvijas PSR Augstākā Padome sarkanbaltsarkano krāsu salikumu atzina par latviešu tautas kultūrvēsturisko simbolisku, ko var lietot arī karoga veidā, kā arī latviešu valodai piešķīra valsts valodas statusu. Tas notika vēl pirms Latvijas Tautas frontes izveidošanas.

LTF dibināšanas kongresā laikrakstus “Padomju Jaunatne” un “Sovetskaja Molodež” nosauca par Latvijas Tautas frontes ruporiem, kas bija devuši būtisku ieguldījumu LTF izveidē.

1989. gada 26. martā “Padomju Jaunatnes” galvenais redaktors Andrejs Cīrulis Bauskas rajonā ar 93 % balsu tika ievēlēts par PSRS tautas deputātu no Latvijas Tautas frontes. Andrejs Cīrulis ar domubiedriem ir izveidojis vietni www.barikadopedija.lv, kurā ievietoti daudzi tūkstoši publikāciju, kas parāda, kā Latvija atguva valstisko neatkarību.

Attēlos: Andrejs Cīrulis un pasākuma dalībnieki. Foto: Kārlis Kalseris

pamatinformācija

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS (LNVM)

ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā, LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvi – tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozi, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas u. c. Latvijas vēstures liecības. Muzeja misija ir Latvijas valsts un tautas interesēs vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt Latvijas un pasaules garīgās un materiālās kultūras liecības no visnājakajiem laikiem līdz mūsdienām, kam ir arheoloģijas, etnogrāfijas, numismātikas, vēstures vai mākslas vēstures nozīme.

LNVM organizē izstāžu darbību Latvijā, veido ceļojošās izstādes, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas. Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas ir “Dauderi” un Tautas frontes muzejs.

“DAUDERI” izvietoti vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā – bijušā “*Waldschlösschen*” īpašnieka Ādolda fon Bingnera ģimenes villā. Jau laikabiedri to atzinuši par vienu no glītākajām Rīgas privātmājām. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs “Dauderi”. 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu. “Dauderi” piedāvā nevien izstādes, bet arī izīrē telpas un brīvdabas teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

TAUTAS FRONTES MUZEJS ir viena no Latvijas jaunāko laiku vēstures liecību krātuvēm, kurā atrodams unikālu priekšmetu un dokumentu kopums, kas vēstī par Latvijas tautas neatkarības centieniem 20. gadsimta nogalē, kas tautas atmiņā iemūžināta kā Trešā Atmoda. Muzejs glabā vēsturiskās liecības par lielāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas perioda tautas kustību – Latvijas Tautas fronti, atainojot Atmodas laika vēsturiskos procesus, notikumus un to dalībniekus.

LNVM

<http://www.lnvm.lv>

facebook lapa – Latvijas Nacionālais Vēstures Muzejs

https://twitter.com/LV_vest_muzejs

YouTube.com – LatvijasNacionālais_vēstures_muzejs LNVM

Instagram: Nacionalais_vestures_muzejs

“DAUDERI”

<http://www.lnvm.lv>

<http://www.facebook.com/dauderi.lnvm>

https://twitter.com/Dauderi_LNVM

TAUTAS FRONTES MUZEJS

<http://www.lnvm.lv>

twitter – frontes_muzejs_LNVM

facebook – LNVM Tautas frontes muzejs

Informācija, ekskursiju un muzejpedagoģisko programmu pieteikšana

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS Brīvības bulvārī 32, Rīgā.

Tālrunis: 67221357. Darba laiks: pirmdien – slēgts, otrdien – svētdien no 10.00 līdz 17.00.

LNVM nodaļa “DAUDERI” Zāģeru ielā 7, Rīgā. Tālrunis: 67392229, 67391780.

Darba laiks: pirmdien, otrdien – slēgts; trešdien – svētdien no 10.00 līdz 17.00.

LNVM nodaļa TAUTAS FRONTES MUZEJS Vecpilsētas ielā 13/15, Rīgā. Tālrunis: 67224502.

Darba laiks: svētdien, pirmdien – slēgts; otrdien – sestdien no 10.00 līdz 17.00. Ieeja bez maksas.

© Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, 2017